

Csorba László laudációja

2014. szeptember 19. MTA Felolvasóterme

Csorba László történész, a művelődés történész, kutató, egyetemi docens, író, a Széchenyi Ferenc alapította Nemzeti Múzeum főigazgatója.

1952-ben született Budapesten. Az érettségi után történelem szakos középiskolai tanár, könyvtáros és levéltáros” képesítéssel szerzett diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán 1979-ben, majd rögtön az MTA Filozófiai Intézetének munkatársa lett. 1981-ben *summa cum laude* minősítéssel egyetemi doktori címet szerzett; munkáját a Magyar Tudományos Akadémia "Ifjúsági díjjal" tüntette ki.

1989-ben védte meg kandidátusi disszertációját *A vallásalap 'jogi természete'. Az egyházi vagyon problémája a polgári átalakulás korának Magyarországon 1782-1918* címmel. A dolgozattal elnyerte az MTA Filozófiai Intézete nívódíját.

1991 januárjától az ELTE BTK Történeti Intézetének Művelődéstörténeti Tanszékén, és 1990-92 között a szegedi JATE BTK Újkori Magyar Történeti Tanszékén is oktatott docensként. Oktatói tevékenységét mindmáig végzi. Munkájáért 1998-ban Miniszteri Dicséretben részesült.

A következő tanévet az Indiana University Hungarian Studies programjának vendégtanáraként az Egyesült Államokban töltötte. Megbízatásának végén „*Religions and Churches in Modern Hungary*” címmel nemzetközi konferenciát szervezett Bloomingtonban.

1998-ban elnyerte a Széchenyi Professzori Ösztöndíjat, ugyanakkor azonban külszolgálatra kapott megbízást a Római Magyar Akadémiára, melynek 1998 szeptemberétől tudományos igazgatója, majd 2003 őszétől 2007 augusztusáig igazgatójaként dolgozott. . Közben köztisztviselői alapvizsgát tett.

Megbízatása jellegéből következően kilenc éven át a római magyar nagykövetség kulturális tanácsosi posztját is betöltötte. Tagja lett a római Történeti, Régészeti és Művészettörténeti Akadémiák Szövetsége elnökségének.

Meglévő magyar emlékek gondozására, újak felállítására, egyszóval a magyar kultúra méltó megismertetésére nagy hangsúlyt fektetett. Több mint 30 különféle magyar emlék (táblák, szobrok, épületek, sírok, műtárgyak, stb.) felállításáról, felújításáról, megmentéséről stb. gondoskodott.

Ezen tevékenységei elismeréseként 2002-ben az Olasz Köztársaság elnöke az **Olasz Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével**, 2006-ban pedig a Magyar Köztársaság elnöke a **Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével** tüntette ki.

Feladatkörében több tucat történeti, régészeti, művészettörténeti konferenciát szervezett, továbbá könyveket és könyvsorozatokat szerkesztett, illetve adott ki (*Annuario, Fontes, Podium Pannonicum*, stb.).

Rómából való hazatérése után, 2007 szeptemberétől az MTA Történettudományi Intézetének igazgatóhelyetteseként dolgozott, továbbá újrakezdte és jelenleg is végzi egyetemi oktatómunkáját az ELTE BTK Történeti Intézetében.

2010 februárjában sikerrel megpályázta a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatói posztját, melynek elnyerésében jelentős szerepet játszottak a római szakmai miliőben szerzett értékes nemzetközi tapasztalatok.

Közéleti tevékenysége sokrétű.

1993/94-ben titkára volt a Kossuth Lajos halálának centenáriumi ünnepségeit szervező Emlékbizottságnak. 1997-1998 Magyar Millenium Emlékbizottság Titkárságán az 1848/49. évi forradalom és szabadságharc 150. évfordulójával kapcsolatos megemlékezések szakértőjeként is dolgozott.

Tagja a Bólyai Kutatási Ösztöndíj Szakértői Kollégiumának, a Magyar Történelmi Társulat igazgatóválasztmányának és az Országos Közgyűjtemények Szövetsége elnökségének 2014-ben soros elnöke.

2013 őszén megvédte *A római magyar követ jelenti... A magyar-olasz kapcsolatok története 1945-56* című disszertációját, melynek alapján az MTA Doktori Bizottsága „az MTA doktora” tudományos fokozatban részesítette.

Eddig 15 könyvet, továbbá több mint száznyolcvan tudományos cikket publikált. Idézettsége rendkívül imponáló.

A gr. Széchenyi Istvánról 1991-ben elkészült életrajza eddig három kiadásban jelent meg. A legnagyobb magyar életének és munkásságának számtalan aspektusával foglalkozott. A mű mintegy összefoglalja és továbbgondolja mindazt, amit jeles kutatók, neves történészek korábban a témában megfogalmaztak. A reformkor beható vizsgálata révén sokoldalú ismeretekre tett szert, melyek mind árnyalják, finomítják a Széchenyi képet, lefejtve róla túlzó vagy igaztalan mítosz elemeket. Anélkül teszi ezt, hogy deheroizálná vagy erőnek erejével demitizálná Széchenyit, mert az lehetetlen vállalkozás lenne

„Az utókor mindig kihasználja a történelmet és ebben önmagában nincs semmi rossz, ez természetes folyamat. (...) A tudomány csak azt teheti, hogy a történelem e spontán »használatát« ütközteti a forrásokban fennmaradt adatokkal, és így arra figyelmeztet, hogy a kihasználás lehetőségei nem végtelenek. Magát a folyamatot azonban – azt, hogy a közösség merít a múltból – a tudomány nem állíthatja meg” vallja Csorba László.

A Lánchíd megszületése, az Akadémia megépítése, a Hengermalom, a folyó szabályozás, a gőzhajózás, a lótenyésztés megújítása és nyomtatásban megjelent művek sora, időtálló, tettekben megvalósult eszmék, melyek százezrek, milliók életét szolgálták eddig is és szolgálják a jövőben is messze a mítoszok világától, a mindennapi gyakorlatban.

Szintén több tanulmányban tisztázott fontos problémákat Széchenyi vallásosságával, betegségével, halálával és kultuszával kapcsolatban.

Széchenyi Istvánról, Deák Ferencről, Eötvös Józsefről szóló írásai révén visszahozta a köztudatba egy igen jelentős 19. századi szellemi irányzat, a liberális katolicizmus szemléleti eredményeit, gondolatvilágát.

Számos résztanulmányban világította meg a 19. és 20. századi művelődéstörténet egyes kérdéseit, a Kossuth-emigráció történetének ismeretlen részleteit, továbbá a magyar és az olasz demokratikus és nemzeti mozgalmak szoros kölcsönhatásait a 19. század középső harmadában. .

Giuseppe Garibaldiról írott könyvét kétszer adták ki, Teleki Lászlóról írt könyve is népszerű.

Itthon és külföldön több mint 80 konferencián tartott előadást (több európai országban és az Egyesült Államokban). A szaktanulmányok mellett rendszeresen publikál ismeretterjesztő cikkeket, előadásokat tart országszerte, továbbá szakértőként, műsorvezetőként közreműködik rádió- és televízió műsorokban.

A magyar történelem és kultúra kutatása és megismertetése, magyar emlékek ápolása a világban, és gr. Széchenyi István életének, munkásságának és korának vizsgálata terén folytatott erőfeszítése miatt és azok eredményeiért a Széchenyi Társaság emlékplakettje kitüntetésben részesül. A társaság elnöksége egyhangúan döntött Csorba László kitüntetéséről. További kutató, oktató és vezetői munkájához erőt, lendületet és szép eredményeket kívánunk!

Végezetül szeretném megosztani Önökkel Csorba Lászlónak gr. Széchenyi István betegségéről írt tanulmányában szereplő, egy teljes életfilozófiát magában rejtő gondolatát. Vigyük magunkkal!

A beteg Széchenyire vonatkozó nézeteket kísértük végig. De egy olyan beteg emberét, aki mégis a legnagyobb emberi tette volt képes: bebizonyította, hogy nincs olyan emberi nyomorúság, amelyből ne lehetne valami értékeset tenni azért a közösségért, amelyhez tartozunk. (Magyar Tudomány 2010. 12.)

Kőrösiné dr. Merkl Hilda
elnökségi tag